

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

12. števil.

V Ljubljani, dne 17. junija 1893.

III. leto.

Za slovensko šolo.

(Govor preč. gosp. kurata A. Koblarja pri slavnosti Šišenske čitalnice na korist družbi sv. Cirila in Metoda, dne 4. junija 1893.)*

Nad tisoč let se že bje oster boj mej slovenstvom in nemštvom po naši domovini. Vseh tisoč let so Nemci agresivni, Slovenci defenzivni. Nemci napadajo in jemljó, Slovenci se branijo in trpé. Komaj so se dobro naselili nemški grofje in „rihterji“ po utrjenih gradovih slovenskih tal, že so tirjali od Slovencev ne-le tlako in desetine, ampak tudi, da bi jim žrtvovali mili materni jezik. Lepa slovenska krajevna imena so začeli grozovito počiti po pisarnah nemških gospod. Iz naših Sinjih goríc so naredili Schweinbüchelne in Schweinberge, iz Rateč — Rattendorfe, kakor da bi bila tu le domovina svinj in podgan. Malo jih je privandralo teh tujih gospodov, a posrečilo se jim je nemški jezik napraviti za gospodarja, slovenskega pa za hlapca v izvirno slovenski deželi in

*) Ker bo ta krasni, pravega neskaljenega rodoljuba navdihneni govor, gotovo zanimal tudi naše čestite bralce, priobčimo ga tu v celoti. Uredništvo.

to v vseh javnih zavodih in zastopih, šolah in pisarnah. Le jedino katoliška cerkev je bila vsa stoletja zavetnica drugi svetinji naši, namreč našemu narodnemu jeziku. Po pridigah in z domačim petjem se je gojila po cerkvah ljuba slovenščina. Sicer je pa moral mirno s klobukom pod pazduho poslušati slovenski trpin, ko je rohnel nad njim nemški gospod in mu ubijal v glavo blaženo nemščino, tisti izveličavni jezik, v katerem so bili pisani debeli urbarji in težke davčne knjige. Ni čuda, da se je pri ti silni pravici zoževala in krčila naša domovina. Ponemčili so se veliki deli štajerske in koroške dežele in še celo srce, še bela Ljubljana je hotela postati črna. Ljudstvo ni imelo učiteljev, ki bi je bili učili omike in samozavesti in z našimi učenjaki se je kinčala nemška književnost.

Ta žalostna dóba je trajala za Slovence skoraj do srede našega stoletja. Zasijala je pa zvezda boljše bodoč-

LISTEK.

Nezgodá Capovega Nate.

(Smešnica. — Spisal I. Št.)

Vem, da se mi bode očitalo, čemu razobešam slabosti drugih klepetavemu svetu — pometam naj rajše pred lastnim prašnim pragom. Res, zlat nauk je to, toda ker sem že pričel in ker bi moje smeti nikakor ne zanimalo, povem vam nekaj o doslej še neznanih nezgodah svojega iskrenega prijatelja Capovega Nate.

V Kropi se je godilo, v „zaplankanem“ trgu, kjer stolujejo najbistrejše gorenjske glave, ali kakor jih je nazival pokojni Zarnik — gorenjski Ribničanje. Pametni so, in kdor bi jim rekel, da niso, zameril bi se jim. Povsod jih lahko opazujete, na priljubljenih Brezjah, kakor na božji poti sv. Jožefa v okolici Celjski, sosebno pa na sejmnih, kjer prodajajo sloveče svoje — „cveče“.

Kropar Capov Nata je torej glavni junak naše smešnice. Da bi ga vi videli, gotovo bi se mu smejali, kakor sem se mu jaz, ko je prvokrat pricokljaj mimo mene. Lepo skrivljene nogé — glaven znak poštenega Kroparja — odlikuje se ostala njegova postava še z raznimi nedostatki. Hudomušni jeziki oponašajo mu celó, da se je nekako — kakó bi se izrazil — s pametjo skregal. Pred leti osrečil je verne kroparske ovčice s preuzvišenim obiskom višji dušni pastir. Capov Nata imel je v vseh sličnih slovesnostih své važno ulogo. Gori v ozkih linah nizkega farnega zvonika je razkazóval visokega gospodu z ubranim pritrkavanjem nedosežno svojo umetnost. Revez pa ni pazil na pomanjkljivost desk in nesreča zanesla je kratkovidnega Capovega Nata iz odprtih lin doli na prostoren cerkven trg, kamor je priletel mej razpostavljene šatore, mej pisane robce in vabljive medene potvice. Od tedaj pa se mu nekoliko hitreje vrté kolesa.

In pa „žganjče“ je rad pil. Brez tega priboljška si ni mogel misliti pravega življenja. Moj Bog, zakaj bi ga

nosti, svetla zvezda ravnopravnosti narodov, ko je Njegovo Veličanstvo, naš presvetli cesar Franc Jožef I. v slovenskem pravopisu podpisal na ustavno pismo svoje ime. Ta važna listina se vidi v deželnem muzeju. Pred 10. leti je hvaležno slovensko ljudstvo dovolj glasno in pri srčno se zahvaljevalo za ta dar dobrotljivemu vladarju, ko je s svojo navzočnostjo počastil našo deželo in se sam prepričal, da todi biva čvrst narod, ki je vreden življenja. In res! Začeli so Slovenci živeti po dobljeni ustavi, začeli so stopati na dan in tirjati za-se tisto, kar jim je že od nekdaj šlo po božji in jim sedaj gre tudi po cesarski postavi, namreč pogoje obstanka. Ustanovile so se narodne učilnice in odpirajo se polagoma slovenščini vrata tudi v urade. To oživljanje in zavedanje Slovencev je pa jel zavidni Nemeč gledati z belim v očesu. Čudno se mu je zdelo, da vedno delanje krivic še ni postalo pravica in nerazumljivo mu je, da bi se slovenske zemlje ne mogle prištevati materi Germaniji. Izmisli si je sredstvo na podlagi postav, a brez podlage krščanske vere, da bi z njim nemčil slovenske otroke. Osnoval je „Schulverein“, to je družba, ki nabira denar za snovanje nemških šol mej Slovani. Znabiti so pa Nemci v skrbi za svoje otroke, da bi se utegnili posloveniti? Kaj še! Za to jim pač dovolj skrbé ugodne višje razmere, da se ne žalijo njihovim otrocičem ušesca s kako slovensko besedo. In ali imajo res premalo javnih ljudskih šol na Slovenskem Nemci? Poglejmo statistiko! V Ljubljani so našeli l. 1890. na teh šolah le 81 učencev, ki so znali samo nemški govoriti, blizu 2000 učencev pa je bilo Slovencev. In vendar imamo v našem stolnem mestu 3 javne ljudske šole slovenske, 2 nemški in 3 nemško-slovenske. Še hujše je na Ljubljanskih zasebnih ljudskih šolah. Mej 1573 učenci jih je 129 nemški govorečih, vsi drugi so Slovenci, in vendar v Ljubljani nimamo niti jedne zasebne čisto slovenske ljudske šole, pač pa mnogo nemških. Samo za jedno tako šolo je kranjska hranilnica dala 150.000 gl. glavnice. O Koroškem bi najraje molčal. Ondi biva 100.000

Slovencev in slovenski ljudski šoli sta samo — dve. Gotovo to nista visoki šoli ali univerzi, pač pa bi imeli biti neizmerno veliki šoli, ker pod jedno spada 50.000 ljudij, ki imajo gotovo tudi za šolo godne otroke. „Schulverein“ je tedaj nepotrebno društvo. Ob jednom je pa to društvo nasprotno ne-le naši narodnosti, ampak tudi veri in avstrijskemu domorodnemu čutu. Po tem društvu raste in se krepi upliv židovstva in nemškega lažiliberizma. Nemci sami so to očitno dokazali. In društvo je neavstrijsko, ker dobiva podporo od pruskega „Schulvereina“, ki je imel lani 136 tisoč mark dohodkov. Na občnem zboru so se naši Germani javno zahvaljevali svojim prijateljem in podpornikom bivajočim zunaj avstrijskih mej, namreč na Pruskem.

Nasproti takim naskokom na naše svetinje je trebalo živega odpora. Ustanovila se je šolska družba sv. Cirila in Metoda, ki ima namen snovati slovenske ljudske šole za slovenske otroke v onih krajih, kjer nam jih še kratijo brezobzirni sosedje. Pač srečna in pravična misel, ki je tudi že našla odmev v vseh slovenskih pokrajinah. Po tej družbi z združenimi močmi branimo, kar je našega! A kako se upirajmo mi, ubogi narodič, tolikemu velikanu, kakor je Nemeč? Nemški „Schulverein“ je imel lansko leto 240.000 gl. dohodkov in od teh je porabil 100.000 gl. samo za ponemčevanje slovenskih otrok na slovenski zemlji. Kaj naj storimo nasproti tej sili? Ali naj obupamo? Nikdar! Slovenec ne obupuje rad. Ne bom vam klical v spomin malega grškega naroda, ki si je z omiko in pridnostjo pridobil veljavo in zagotovil obstanek. Povzamem rajši vzgled iz domače zgodovine. Pribodnji teden bodemo obhajali 300letnico slavne zmage pri Sisku. Naši predniki so l. 1593. potolkli desetkrat večjo turško armado in junaški osvobodili domovino. Najstrašnejega sovražnika naših dežel Hasana-pašo so potisnili v valove Kolpe. Iz njegovega plašča se je naredil mašni plašč, ki se rabi ob obletnicah bitve, namreč na praznik sv. Ahačija 22. junija v stolni cerkvi Ljubljanski. Ko so pred bitvo

pa ne „saj samo teče“, kakor je olajševalno zagovarjal to slabost. Kadar ga je imel „frakelj“ pred seboj, pozelel si je še družega in stoprav, ko se je prepričal, da mu je tretji dišal, zavedel se je, — da je žejen, strašno žejen. No, in žejen vendar ne more vasovati! Tu-le sem se pa zopet zagovoril. I, kaj, povedal bom, saj boste obdržali zase. Polčeva Rezika mu je zmedla ostali del zdrave pameti, ona vzbudila mu je z nežno lepoto čustvo, podobno onemu, katero je gojil do — „žganjča“. Kar vzel bi jo bil! Ljubka deklica je bila, petična, imela je samo jedno napako — da ga ni marala. Njega pa je vsejedno vedno gnalo tja do mosta, ob katerem sv. Janez Nepomuk takó pomenljivo drži prst na ustnih. Ta svetnik bil je nema priča njegovih bridkih vzdihov, njegovih neuslišanih prošnjá, naj mu izvoljenka saj za trenotek odpre okno deviške svoje kamrice. Po dnevi je pil, po noči vasoval. Nekoč naletel je, pa to se mora tiho povedati, da koga ne pohujša. Ná — sedaj pa že tako veste, da je bilo po noči. Naj pa bo, v božjem imenu!

Polna luna jadrjala je veličastno po jasnem nebesu, Capov Nata pa je hrabro pobiral peté v „spodnji konec“, kjer je procvitala roža njegovega mladeniškega srcá. Danes imel je izredno srečo. Komaj se je oddahnil in priporočil varstvu lesenega tovariša, že se je odprlo okence, in — ona, ki mu je ustvarila novo življenje, zrla je doli. Toda — da bi — prazna bila je radost, sedaj še-le videle so prav mótne njegove oči. Na skladovnici drv čepela je še druga oseba. Po natančnejšem opazovanji uvidel je, da mora biti moškega spola, ker je imela hlače. Tedaj zgrešil je Capov Nata bližino svetnika in klel je, iskreno klel. Prav ni bilo, pa pomagati ne morem!

„Oh, Rezika — moj zaklad“, šepetal je nepoklicani tekmeč in stegoval roki proti okroglemu obrazku, nasmihačoč se deklica.

„Ahá zaklad!“ mislil si je Nata Capov. Vlekel je na uho, da bi še kaj čul, toda nič, — še-le po dolgem,

nekateri generali omahovali, ali bi napadli premočnega Turka ali ne, je vstal poveljnik Slovencev, Andrej Turjaški, in izgovoril pomenljive besede: „Ne glejmo na sovražnikov število, Bog nam bo pomagal!“ Tako tudi jaz danes vam kličem gledé družbe sv. Cirila in Metoda in gledé njenih nasprotnikov: „Ne glejmo na sovražnikov število, Bog nam bo pomagal!“ Vsemogočni, ki je pokli-

Politični pregled.

Notranje razmere v naši državi postajajo čedalje slabše, homatije se množe, nasprotstva mej strankami in narodi se poostrujejo, vlada pa ne stori ničesar, da bi naredila prebivalce zadovoljne, narobe, kakor nalašč razburi s kako naredbo javno mnenje zdaj v tej, zdaj v oni deželi. Da to ne mora biti dobro za državo, je naravno, saj tudi v posamični hiši ni dobro, če se stanovalci vedno prepirajo. Pri nas so zdaj zopet liberalci nezadovoljni. Ko so Mladočehi v češkem deželnem zboru prepredili razdelitev dežele, upali so Nemci, da bo vlada to storila na svojo pest. A to se ni zgodilo. Vlada ni storila ničesar tega, kar so pričakovali Nemci, in zato grozé ti, da vlade ne bodo več podpirali, ampak jej nasprotovali kjerkoli mogoče ter da ne pridejo več v deželni zbor češki. Ali bodo Nemci res storili, kar obetajo, se bode videlo še le na jesen, kadar se snide zopet državni zbor. — Sedaj zborujeta na Dunaji delegaciji, da odobrita vnanjo politiko, dovolita troške za vojake in potrdita poročilo o bosanski upravi. Vlada zahteva letos zopet okolu 5 milijonov gld. v eč, kakor prejšnja leta, ne meneč se, kako bodo ubogi davkoplačevalci zmagovali neznosna bremena. Glede razmerja naše države proti drugim, rekel je minister vnanjih zadev, da je prav dobro in da ni misliti na vojsko, posebno ne, ker je mej našim in ruskim cesarjem zavladovalo lepo prijateljstvo. —

cal v življenje narod slovenski, bode skrbel, da se ohrani. A delajmo tudi sami, kar je v naših močeh, da doživimo jasne dni popolne enakopravnosti avstrijskih narodov. Živela tedaj Šišenska podružnica sv. Cirila in Metoda! Živela vsa društva, ki so uprizorila današnjo veselico! Živeli vsi tisti, ki so že darovali prvo krono in tisti, ki še niso darovali zadnje krone za krono Sloveniji!

njemu nerazumljivem šepetanju, vpraša ona s čistim glaskom:

„Kje pa?“
 „Za „dolgo njivo“ pod staro smereko.“
 „Prideš?“
 „Pridem!“

In oba sta se smejala, presrčno smejala, še svoje ime je Nata hotel čuti vmes.

Sedaj vedel je dovolj Zaklad, skriti zaklad hočeta vzdigniti — potem se bodeta pa vzela in on obrisal se bode pod nosom. Da bi pa ravno on slinó požiral, tega pa že ne! A—a—a, kaj pa ko bi ga on izgrebel, potem bi se pa oni praskal. —

Dejal sem preje, da je bila polna luna in pri osvitu polne lune je naš junak vedno zgubil dar zmernega premišljevanja. Čuditi se je, da je še v tem hipu vzmogel toli pametno misel. Kar požgečkalo ga je, ko je razvil vso svojo plitvo domišljijo in v duhu opazoval, kakó bo gledala mila nje glavica sredi cvetočih klinčkov in zele-

nega rožmarina na prašno cesto, po kateri bode priropotal v Krovo voz s Capovim zakladom. Prav gotovo ga vzame! Bogat bode, da niti oholih Kroparskih gospodov ne bo pogledal. Kaj bi tudi!

Čez pol ure korakalo je za „dolgo njivo“ troje možakov: Capov Nata, Žonta in Hojaca. Motike počivale so jim na ramenih, Nata pa je nesel poleg tega še v velikem loncu blagoslovljene vode. Govoriti se pri takemu imenitnemu opravilu ne sme — to so vedeli — sicer se takoj pokaže vrag. Toda kdo bo Kroparju zavezal jezik! Zbleknil jo je Žonta Joža in nič ni pomagalo. Od občinske ceste sém pokazala se je črna postava in hreščoč glas popeval je znano kroparsko narodno:

„Kropa je en velik' mest',

Not' se pride glih po cest!' — —

„Ali ga vidite, kakó se maje po cesti, ali ga vidite?“ jecljal je boječ Žonta, ki ga je prvi opazil.

„Vsi svetniki, saj je res!“ prestrašil se je Nata ter se strahú sesedel na zemljo, „za božjo voljo obljubimo

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi, dne 31. maja [Izv. dop.] (Zagorski Sokol. — Ne delajte razprtije!) Dne 28. maja imel je naš „Sokol“ svoj tretji občni zbor, katerega je otvoril starosta g. Medved, pozdravljajoč navzočnike s presrečnim „živili“! Temu sta sledili poročili tajnikovo in blagajnikovo, kateri so navzočniki z radostno zadovoljnostjo v vednost vzeli. Potem volil se je še odbor, ki je z malo premembo ostal stari. Po volitvi se je sklenilo, da se § 17 društvenih pravil tako popravi, da v slučaju razpusta „Zagorskega Sokola“ njegovo imetje ne pripade „Slovenski Matici“ v Ljubljani, ampak tukajšnjemu „Narodnemu bralnemu društvu“ ali pa podružnici sv. Cirila in Metoda. Dalje se je sklenilo, da priredi „Sokol“ svoj prvi izlet na Hrastnik. Novi odbor zahvalil se je volilcem na izkazani časti, ter obljubil delovati z vsemi svojimi močmi na korist in procvit društva. Potem pričel se je zabavni del, ki je bil zelo živahen. Naše vrle pevke in pevci pokazali so nam svoje veselje in navdušenje do petja. Dasiravno nimajo že tretji mesec vodje, peli so vendar prav lepo pesmi, ki sta jih naučila gg. Lozej in Peterlin, za kar smo jima gotovo hvaležni, le škoda, da nas je prvi zapustil ter se premestil v Mokronog in drugi pa radi svoje bolehnosti dalje podučevati ne more.

Pri nas imamo sicer tri učitelje in štiri učiteljice, a moramo se radi pouka v petji obračati na precej oddaljene gg. sosede in ako nam še ti odrečejo, moral bode pevski oddelek prenehati, kar bi bilo gotovo škoda, kajti v petji je moč, kjer je lepo petje, tam je veselje in kjer je veselje, tam ni zlobnih namenov! To naj bi nekateri naši nasprotniki uvidevali, potem bi jim gotovo ne rojilo po glavi ustanoviti v Zagorji novo društvo „na takolimenovani katoliški podlagi“ katerega namen pa nam je dobro znan, zate-

gadelj se jim to ne bode posrečilo, ker naš „Sokol“, ki je tudi katoliški, kakor je to že pokazal dovolj, pridobiva čedalje več simpatij Zagorcev in okoličanov in obeta krepiti se od leta do leta bolj. Ustanovljati nepotrebno novo društvo, pravi se torej le sejati prepir in razpor, kar pa gotovo ni katoliško.

Ako pa naši nasprotniki že hočejo res kaj storiti, bilo bi v prvi vrsti na mestu cerkveno orgljanje in petje; kajti reči smemo kar naravnost, da je to, kakor se sedaj ta stvar izvršuje, sramota za našo prekrasno cerkev in želimo tudi v tem oziru zboljšanja, za katero jim bomo jako hvaležni. Ob enem pa svetujemo nekaterim naših nasprotnikov, naj bodo raje z nami, mesto da nam nasprotujejo, ker zagotavljamo jim, da jim bode to le na korist. — Saj smo enega roda, bodimo torej prijatelji in ne obrekujmo drug drugega.

S Pivke dne 29. maja t. l. [Izv. dopis.] (Bralno društvo. — Ognjegasno društvo.) Dne 14. maja t. l. bil je znamenit dan za celo Pivko, posebno pa za napredno Zagorje. Tamošnje slovensko bralno društvo praznovalo je svoj 20 letni obstanek. Pri tej priliki razvila se je nova jako lepa zastava, katero sti umetno izdelali domači gospici Domiceljeva in Kasteliceva. Ravno isti dan blagoslovilo se je tudi orodje in brizgalnica tukajšnjega gasilnega društva. Ni čuda, da so vrli Zagorci ta dan slavili z nepopisnim navdušenjem; z njim slavila ga je pa tudi vsa spodnja, srednja in zgornja Pivka, da, slavili so isti dan še bratski Brhini in Bistričani. Pravi narodni praznik je bil! Smelo trdim, odkar je bil „tabor“ na Kalcu, ni bilo v Zagorji kaj jednakega. Da se je našel tudi kak nestrpni črnogled, temu se ni čuditi.

Slavnost se je vršila predpoludnem s slovesno sv. mašo, popoldne pa z litanijami. Po litanijah bila je

se možjé, obljubimo se. Sam Bog nas varuj je óni, in po nas gre. Seboj nas povede, kakor so nam prijazno obetalí župnik že tedaj, ko smo kradli prepovedane češplje in hruške na njihovem vrtu, — v kraj, kjer je jok in škripanje z zobmi.“

Učeni Nata pa je škripal že sedaj z zobmi in škropeč okoli sebe z blagoslovljeno vodó kričal je tešnosrčno:

„Obljubimo se možjé, ali ste gluhi, obljubimo se!“

„Kam pa, kam pa?“ čiteli so vsi v jedni sapi, v strahu za vzveličanje pregrešnih svojih duš.

„Kamor je, samó, da bodé pomagalo. K svetemu Lenartu. Vsak da pol, kakor v Kranji, vi pol, jaz pol. Veljá, kaj ne, da velja?!“

„Nata naj bó, nó, naj pa bó!“

„O sveti naš patron“, hlastal je Nata klecé, „ti nas vidiš, kakó te prosimo, da se usmiljeno ozreš na nas, nam in sebi v korist, ter nas rešiš onega odposlanca iz satanovega kraljestva. Amen!“

„Je že padel!“ zavriskal je veselja Hojaca in res se je dotično neljubo strašilo zvalilo v cestni jarek.

„Sedaj pa tiho“, miril je Capov Nata, „nihče naj ne črhne besedice, če ne oni preklicanec zopet oživi. Govoriti se ne smé, takó je zapisano!“

Še jedenkrat je vzdihnil globoko, ginljivo pogledal proti beli cerkvici, posvečeni materi božjega sinú, vzal v žuljave roké motiko in pričel kopati. Vsi so obmolknili. Nočni mir vel je nad „dolgo njivo“. Temne sence bukovja črtale so se ob dolini, sopenje utrujenih kopačev in šepetanje dreves družilo se je s skovikanjem sóv. Dolgi, mučni trenotki. —

Hojaci izvije se prvi zmagonosni klic, zatem Žónti in Nati — spodaj pod tanko rušo počival je skrivnosten zaklad. Tako-le pred seboj so gledali troje polnih bariželjc in Nata Capov je takoj pozabil slovesne obljube in le Rezikin čarni smeh šumel mu je po ušesih.

„Kaj pa s cerkvijo?“ opomnil je nekako težko Žónta.

javna veselica na županovem dvorišči. Vse se je vršilo točno in brez najmanjšega nedostatka. Slavnostni govor je imel bl. g. Hinko Kavčič, ter med drugim omenjal prva probuditelja čitalnice, slavnega M. Vilharja in ravno tako že pokojnega kanonika Mlaakarja.

Pri brizgalni kumoval je obče spoštovani par gospod in gospa Tomšič iz Bistrice. Pri zastavi bila je kumica častita gospa nadžupanja Vičičeva iz Postojne, kum bil je pa prečastiti in vrli domači gospod župnik Groznik. Bog nam daj obilo jednacij gospodov duhovnikov in kmalo bo sloga po vsej Kranjski!

Brzobjavne pozdrave prejeli smo iz Kostanjevice, Žužemberka, Zagorja ob Savi in s Planine. Posameznosti ne bom omenjal. Dovolj je, da rečem: „Vrli Zagorci pokazali so izgledno, koliko stori sloga in koliko jo ceniti vedó.“

Le nekaj se je vsacemu čudno zdelo, to namreč, da je bilo od prečastitega ordinarijata prepovedano blagosloviti nedolžno belo čitalniško zastavo, toliko bolj, ker je par dni prej smel istoverni gospod župnik Bedini na Reki blagosloviti kar dve zastavi.

Vsacemu prisotnemu se je prav in primerno zdelo,

Slovenske in slovanske vesti.

Vse one častite p. n. naročnike, kateri so z naročnino za preteklo kakor tudi za bodoče leto na dolgu, uljudno prosimo, da naj blagovoljivo isto čim preje poslati.

Upravništvo „Rodoljuba“.

(Osobne vesti.) Kakor poroča zadnji uradni list Ljubljanski iz zanesljivega vira, imenovan je gosp. dvorni svetnik baron Viktor Hein deželni predsednikom za Kranjsko. — Ministerijalni svetnik v justičnem ministerstvu g. Filip Abram dobil je

da se je toli znamenit dan praznoval slovesno. Le dopisniku v „Slovincu“ z dne 18. maja, naj si že bo kak penzjoniran mežnar ali kdor hoče, videlo se je to „košato“.

Najprej se pohvali, da je bila procesija za dež iz Slavine v Trnje. Pove tudi, da bi to ne bilo raz lece oznanjeno. To pa ne pove, zakaj se ta procesija ni vršila že par tednov prej. Zakaj se je neki čakalo do istega dneva, ko se je ljudem razdelila r. Kalistra ustanova? Ljudje tolmačijo to precej čudno. Potem udriha po veselici v Zagorji ter očita snovateljem, da so izvabili zadnji vinar iz žepa revnemu kmetu. To je pa zlobno!

Kdor se je hotel veselice udeležiti, plačal je 10 kr. To se nam zdi malenkostno. Koliko se je pa zahtevalo pri I. katoliškem shodu ustoppine? Pa pustimo našega jerofa — saj ne ve kaj dela. Nadalje stiska isti dopisnik še Šempetersko županijo vmes, ter jej očita, da je ona zagrešila, da Šempeterci niso dobili turšice od sl. deželnega odbora. Št. Peterski nadžupan si tega pri svojem vestnem službovanji ni zaslužil. Ljudstvo mu popolnoma zaupa in ima take napade za navadno „šimero“.

viteški križ Leopoldovega reda. — Notarjem v Ribnici imenovan je gosp. Ignacij Gruntar, dosednji c. kr. notar v Logatci, a notarski kandidat in dosednji substitut g. E. Orožen imenovan je notarjem v Trebnem. — Čestitamo Ribničanom, ki pridobé v g. Gruntarju obče poznatega vrlega, požrtvovalnega in odločnega narodnjaka in nič manj vestnega in izkušenega notarja-uradnika! Istotako pa tudi Trebancem na pridobitvi novega notarja g. Orožna! — Cesar je potrdil volitev g. dr. Frana Jurtele, poslanca in namestnika dež.

„Lej ga, saj res!“ pogrkoval je zavzet Nata, — s cerkvijo. Kaj smo že dejali? Nič nismo dejali. Lenart — hm — sv. Le — nart nam jih je res dal, pa kaj, revni smo in „žganjča“ nam primanjkuje. Oj ti ljubo „žganjče“!

In Capov Nata pel je širokih ust slavospev dragemu „žganjču“.

„Oj ti nebeška žgana kapljica“, je končal, — kaj ne možje, kaj ne — pa brez greha, Bog mi ga odpusti in sv. Lenart — nič ne bo, nič! Reveži smo, reveži, pa še kaki! Te-le barigeljce poglejte jih no, kako so lepo okrogle — kakor jaz — in notri je še-le lepo, notri. Vidite nikdar nimamo nobenega veselja, „žganjče“ je drago, da se Bog usmili, pa da bi še tega ne imeli? Pravim, pa še porečem, nič ne bo, prav nič! Naše je vse možje, naše so barigeljce in kar je notri. Vaše so dve, moja pa jedna. Sv. Lenart si bode že sam pomagal. Takó bode in Bog mi grehe odpusti!“

Kazen pa je bila že za petami. Ne vem, ali je bila kazen sv. Lenarta, katerega je Nata v sreči tako ošabno

preziral, znano mi je le, da ga še danes jezi, če ga kdo podraži koliko je skupil za tisto kamenje. Kamenje je bilo v barigeljcah, golo kamenje! Jedno uro je trajalo, predno so preiskali vse barigeljce, je-li morda vender kje ne tiči kak zlat in ko so pobiti, klaverno mahali proti domu, vzšlo je ravno solnce pomladno izza senčne Jelovice.

Pred Jarmom pridrči jim nasproti voz. In kdo je sedel na vozu, Nata kar svojim očem ni verjel — Polčeva Rezika in pa Štefan, Cajnarjev Štefan, oni, ki je v nedeljah vedno lazil za njó. Sladkó se mu je nasmihovala in komaj, da je zapazila Capovega Nato. Le-ta bil je v grozni zadregi, Žonta in Hojaca pa sta skrivala motike na uzvišenih hrbitiških. Rezika opazila je njihovo zadrego. Malomarno ustavila je šarca in nekoliko zasmehljivo zvenelo je nje vprašanje:

„Kje pa si bil Nata tako zgodaj in ti Žonta — ali imaš divjega petelina na hrbtu?“

„Motike so“, popravljal je zlobno Štefan, ki je komaj zadrževal smeh.

glavarja, in g. Ivana Anderluta, posestnika, načelnikom oziroma načelnikovim namestnikom okrajnega zastopa Šmarijskega. — V Tolminu umrl je goriški dež. poslanec, c. kr. notar Josip Ivan Čič, zaslužen in splošno spoštovan rodoljub.

Hinko Kavčič †.

V Razdrtem na Notranjskem je tamošnji nadžupan in deželni poslanec, odlični rodoljub, gospod Hinko Kavčič, dne 12. t. m. popoldne v najlepši moški dobi nagloma umrl, zapustivši udovo in 9 nedoraslih otrok. Hinko Kavčič rodil se je leta 1847 na Razdrtem; doživel je torej le 46 let. Izšolal se je v Postojini in Gorici, potem pa je prevzel očetovo domačijo. — Že leta 1873 je s svojo delavnostjo in s svojim nemalim uplivom mnogo pripomogel do izvolitve pokojnega Razlaga v državni zbor. Leta 1886 volile so ga kmetske občine notranjske po smrti Adolfa Obreze v deželni zbor, v katerem je imel glas in sedež do smrti ter bil unet pristaš narodno-napredne stranke. Vrh tega je bil član deželne komisije za pogozdovanje Krasa za politični okraj Postojina, bil je član okrajnega šolskega sveta in okrajnega cestnega odbora ter odbornik „Slovenskega društva“. Pokojni Kavčič pridobil si je uprav neprecenljivih zaslug zlasti za kmetski stan, kateremu se je s ponosom prišteval in za katerega se je vedno potezal. S Hinko Kavčičem izgubi narodno-napredna stranka odličnega in izredno delavnega pristaša, ki je zlasti prostemu ljudstvu odpiral oči, kmetski stan Notranjske pa izbornega, za njegov blagor gorečega zastopnika, kateremu bo težko najti naslednika. Pogreb je bil jako lep. Navzočni so bili štirje deželni poslanci, Lavrenčič, Lenarčič, dr. Papež in dr. Vošnjak, in pa vsi kolikor toliko odlični možje na Notranjskem. Bodi prerano umrlemu možu lahka zemlja in blag spomin!

Nekoliko časa je stal Nata neodločen, ali bi prekucnil Štefana raz voz, ali pa sam pobral jo dalje — toda v odločilnem trenutku zgodil se je nezaslišan čudež. Nati razvozljali so se zapleteni možjani in rešilna misel prodrla je v njihovo sredino.

„I-i“ dejal je, vzdignivši po kroparskem obredu vseh deset prstov kvišku, „i-i tamle doli pri potoku smo popravljali podrto jezovo zagozdo — tvojo zagozdo. Ali nisem priden, he—he?“ Strašno dobro mu je delo.

„Nata, ti bi bil pa res uzoren mož.“ Nati se je kar samó smejala.

„Priden, pa delaven tudi, samó škoda, da si tako hitel popravljati razrušeni jez.“

„Kaj pa ne storim za te?“ pretrgal je Rezikin govor Nata, prepoln rajske sreče, „saj veš, kakó te imam rad, da bi te kar — —“

„O vem, vem preljubi moj. Samó škoda, kakor sem dejala — da ga je že pred tednom popravil Štefan.“

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe) vršil se je dne 8. t. m. dopoldne v Ljubljani ob navzočnosti 80 udov. Dva gospoda sta hotela prouzročiti politično razpravo, kar pa je ogromna večina zborovalcev glasno zavrnila. Častnim članom družbe je bila imenovana gospa Josipina Hočevnar iz Krškega, podpredsednikom je bil izvoljen g. I. T. Seunig, grajščak, v odbor pa gg.: deželni glavar O. Detela, Vaclav Goll, c. kr. gozdar svetnik, profesor Ivan Franke, okrajni živinozdravnik Artur Folakovsky, veleposestnik Jos. Lenarčič, višji deželni inženir Fran Witschl in nadučitelj Janko Žirovnik. Predsednik družbi je ces. svetnik J. Murnik.

(Novo društvo.) Ljubljanski rodoljubi osnovali so novo dijaško-podporno društvo „Radogoj“, čegar pravila je dež. vlada že odobrila.

(Mestna hranilnica v Kranji.) Dolgo časa zastajal je Kranj glede osnovanja svojega denarnega zavoda za drugimi mesti in trgi, kateri so si že zdavnej ustanovili svoje posojilnice, poslujoče z dobrimi uspehi, n. pr. Vrhnika, Črnomelj, Metlika, Postojina, Kamnik, Radovljica itd. Zdaj zdramilo se je tudi mesto Kranj ter popravilo svojo dosedanjo zamudo v tem oziru s tem, da je storilo korak, ki Kranj postavi zopet na odlično mesto in pred zgoraj imenovane trge in mesta. Kranj namreč ravnokar snuje svojo hranilnico, torej denarni zavod višje vrste, katerih smo dosedaj v deželi imeli le tri, dva v Ljubljani, jednega v Kočevji. Mestna hranilnica Kranjska bo toraj četrta hranilnica v kronovini kranjski. Kakor razvidimo iz pravil mestne hranilnice v Kranji, vršile so se priprave za nje ustanovitev nad tri leta, in veseli nas iz narodnega in narodno-gospodarskega stališča, da vstrajen trud, ki so ga imeli nekateri mestni odborniki s to zadevo, ni bil brezuspešen, ampak da je rodil dober sad. Hranilnica v Kranji otvorila se bode, kakor čujemo, dne 6. julija t. l. in bo poslovala vsak četrtek v tednu, in če je ta dan praznik, prvi delavnik za četrtek od 10. do 12. ure dopoldne za one, ki hočejo osobno opraviti

Odprla je ustnici in zvonek smeh usul se je izmej belih zobčkov.

Ako bi povpraševali, kdo je dosihdôb naredil najkislejši obraz, glasoval bi jaz za Capovega Nato. Saj je bil pa tudi uničujoč ta odgovor! Hojaca bal se je za Natovo ravnodušnost; dregnul ga je pod rebra in Nata pogledal je Reziko tako nedolžno, kakor bi se ne bilo ničesar zgodilo.

„Kam pa vidva?“ vprašal je radovedno.

„Kam? Kaj še ne veš? V Radovljico.“

„Po kaj pa?“

„Ženitovanjsko pismo delat. Oče so se že naprej peljali. Nazaj gredé pogledamo pa še za „dolgo njivo“ ono trhlo smereko. Štefan je včeraj dejal, da se je lubadar zaplodil pod ljubjem. Posekati jo bode menda treba, bodeš pa ti Nata zmešetaril za njo pri Benkovem žagarju. Kar se dobó je dobro. Pa zdrav bodi!“

V tem je že potegnili šarec in srečni par zginil je izpred meglenih Natovih očí. Kakor bi udarila strela,

svoje zadeve pri hranilnici; pismeno pa se bo lahko občevalo ž njo vsak dan. Mesto Kranj prevzame splošno poroštvo za ta zavod do neomejene visokosti, poleg tega pa tudi posebno poroštvo za vse vloge ter njihovo obrestovanje, in mesto Kranj je na vladino zahtevanje v ta namen že vložilo varščine (kavcije) 10.000 goldinarjev. Mi želimo mlademu zavodu, ki je namenjen za povzdigo našega narodnega blagostanja, najboljši uspeh, in pričakovati smemo zlasti od Gorenjcev, da se bodo novega hranilničnega zavoda prav pridno posluževali. V upravnem odboru so sledeči gospodje: Predsednik: Viktor Globočnik, c. kr. notar v Kranji. Podpredsednik: Anton Mežnarec, dekan v Kranji. Člani: Krisper Rajko, trgovec, Majdič Vinko, veletržec; Majer Peter, posestnik; Omersa Fran, posestnik; Pavšlar Tomo star., posestnik; Pavšlar Tomo mlaj., posestnik mlina; Polak Ferdo, trgovec; Sajovic Ferdo, trgovec; Staré Ferdo, c. kr. okr. sodnik; Šavnik Karol, posestnik in župan.

(Novi pošti.) Z Rovt se nam poroča, da je za ta kraj dovoljena pošta, največ po prizadevanji drž. poslanca g. dra. Ferjančiča navzlic mnogim oviram. — Ob enem se nam piše, da tudi Knežak dobi svojo pošto.

(Strela.) je vdarila 9. t. m. v Žireh v hlev in ubila 3 govede. Hlev ni pogorel.

(Toča.) je pobila 9. t. m. tudi v Spodnji Idriji, na Razpotji in v okolici.

(Kmetijska podružnica) se je ustanovila v Godoviču za Godovič in okolico. Na občnem zboru 4. t. m. je bil voljen predsednikom g. Ant. Likozar, učitelj; blagajnikom in tajnikom pa gosp. Alojz Bobek, župnik. Pristopilo je precej prvi dan k podružnici 25 udov.

(Narodno gibanje na Koroškem.) V nobenem delu razkosane naše domovine ni narodna stranka tako delavna, marljiva in vztrajna, kakor na Koroškem. Uzorno „katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ prireja v raznih delih dežele znamenite shode, na katerih se narod budi in unema za našo na-

rodno stvar. Tak mnogobrojno obiskan shod se je vršil dné 11. t. m. v Dobri vesi. — Začetkom tega meseca hoteli so Ljubljanski Sokoli napraviti izlet na Koroško. Vlada je ta izlet prepovedala, na kar so vrli koroški Slovenci odgovorili z ustanovitvijo slovenskega pevskega društva „Gorotan“ v Šmihelu. To je prvo slovensko pevsko društvo na Koroškem.

(Iredentovske demonstracije.) Volilna zmaga je opijanila tržaške iredentovce tako, da so na raznih krajih mesta uprizarjali večje iredentovske demonstracije. Policija je prijela sedemindvajset demonstrantov. Vsi ti navdušeni iredentovci so člani najboljših rodbin; mej njimi je tudi jeden zdravnik.

(Občinske volitve v Ločniku.) Pri novih občinskih volitvah v Ločniku pri Gorici zmagali so zopet vsled skrajnega pritiska Legovci. Mnogim volilcem konservativne stranke odvzeli so volilne liste ter jih pregovorili, da so ostali doma. Gradiva za nov protest je zopet veliko. Na kak način se je postopalo, kaže nastopni slučaj. Grof Žiga Attems dobil je pred volitvijo pretilna pisma, da mu porežejo ločniške vinograde, ako se bode mešal v občinske volitve. Grof se ni dal ustrašiti in se je udeležil volilnega gibanja v korist slovenske stranke. V ponedeljek po noči pa so mu neznani lopovi res porezali trte v vinogradu. S takimi sredstvi delajo iredentovci, ki se ne plaše niti zločinstva, da le dosežejo svoj namen.

(Tržaške volitve.) Od dné 29. maja pa do 11. junija vršile so se v Trstu volitve v občinski svet, ki je ob enem tudi deželni zbor. Vlada je bila razpustila prejšnji občinski svet zategadelj, ker je brez ovinkov kazal ljubezen za sosednjo Italijo. Volilni boj je bil jako srdit. Vlada si je stavila nalogo, spraviti v občinski svet samo take može, kateri niso nasprotniki naši državi. Pod vladno zaščito osnovala se je, kakor vselej, kadar so v Trstu volitve, neka Avstriji prijazna italijanska stranka in postavila proti iredentovcem svoje kandidate.

obstali so na mestu okameneli Nata in tovariši njegovi. Da bi narava Nato prijazno od vseh strani ne „podprla“, gotovo bi omedlel. On bo požiral sline in — — da bi ne bilo! Zaszvetilo se mu je. Včerajšnji sovasovalec imel je tudi hlače in obraz dotičnega bil je podoben onemu — Cajnarjevega Štefana. Škoda, da ni bolje pazil! Obupno pogledal je okoli in doli v blatnem cestnem jarku zapazil je dremajočega pijanca Kosito — namišljenega ponočnega peklenščeka. —

Doslej še nerešena uganka je, kako bi prišle one tri barigeljce za „dolgo njivo.“ Capov Nata trdi, da je „zaklad gorel“, ko je iz Kamne Gorice kobacal domov, Kropenčanje pa hoté vedeti — da sta jo nadležnemu Capi nagodla Polčeva Rezika in Cajnarjev Štefan. In ono, kar so govorili, bode najbrže resnica, ker „ljudski glas, je božji glas.“

Kaj bi vam še dalje pravil? Vzela sta se, Rezika in Štefan, srečna sta, rada se imata in ono, o čemur je Nata časih skrivno sanjaril, uresničilo se je do pičice pri

Štefanu. Saj veste, kaj hočem reči: blagoslovljen, obilo blagoslovljen je njiju zakon z zlatolasimi Rezikami in kodravimi Štefančki. Kaj pa hočete, rada se imata, prav po — golobje. Nata se je posvetil deviškemu samskemu stanu. „Žganjče“ se mu je pristudilo. V družbi zvestih prijateljev Žonta in Hojace oživlja si pri Balantusku ob poličku „letošnjega“ nepozabne spomine na usodne bari- geljce.

Taki so ti naši Kroparji in nič drugačni. V vsakem je nekoliko posebneža. Dobri so, mehki — sama srca. Revno živé, a beda jim ne ukloni ponosnih glav. Up v bodočnost krepi jih v boji za trdi vsakdanji kruh, nada, da pridejo i domačemu obrtu boljši časi in ž njimi ona dōba, katera je pred desetletjem svetila nad prijaznim trgom kroparskim.

Ta stranka, ki ima mej italijanskimi prebivalci Trsta jako malo privržencev, prosila je Slovence pomoči. Tržaški Slovenci so bili radi pripravljene skupno s konservativci postopati pri volitvah, ali konservativci niso vzprejeli od Slovencev stavljenih pogojev. Vsled tega postavile so vse tri stranke svoje kandidate oziroma so Slovenci sklenili oddajati prazne glasovnice. Pri volitvah v mestu zmagali so v treh razredih iredentovci, konservativci pa samo v jednom in še v tem le, ker so bili slovenski uradniki primorani glasovati za konservativne kandidate. — V nedeljo dné 11. junija so se vršile volitve v Tržaški okolici. Slovenska stranka je zmagala v petih okrajih in bo torej imela v obč. svetu jednega poslanca več nego doslej. Izvoljeni so bili: v I. okraju dr. Andrej Sancerin, v II. okraju progresovec Leopold Mauroner, v III. okraju drž. poslanec Ivan Nabergoj, v IV. okraju Fran Dolenc, v V. okraju J. Nabergoj in v VI. okraju Ivan Gorjup. — Nihče ni pričakoval, da bo konservativna stranka pri volitvah tako strahovito propadla, kakor se je zgodilo. Vlada je deloma sama kriva, da se je to zgodilo, ker je veliko let mirno gledala, kako se širi in utrjuje državni nasprotna stranka, dočim je cesarju in državi vedno zveste Slovence dosledno prezirala in od sebe pehala. Na Dunaji vedó odločilni krogi prav dobro, da je cesarski namestnik, vitez Rinaldini s svojo nesrečno politiko prouzročil sedANJI položaj v Trstu, zato se tudi govori, da se bo moral umakniti in da pride na njegovo mesto kak general.

(„Ljubezen do mamice“.) Povest za mladino. Spisal Josip Matéjev. V Ljubljani. Izdala in založila družba sv. Cirila in Metoda. Zvezek knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda. — Krasno se razcvitajoča naša družba sv. Cirila in Metoda obelodanila je že celo vrsto dobrih, mladini namenjenih spisov in sedaj pred nami ležeči zvezek se vredno pridružuje pred njim izdanim. Povest „Ljubezen do mamice“ je vredna iskrene pohvale in želeli bi bilo, da se v kolikor večjem številu razširi mej slovenski narod. V tej povesti se popisuje usoda knietskega fanta Petra, katerega je želja po naukih pripeljala v Ljubljano, da se tu izšola za učitelja. Peter je sin preproste kmetice, katero pa ljubi iz vse duše in ta velika njegova ljubezen do matere mu je opora, tolažba, mu je zvezda vodnica pri vsem nehanju in delovanju. V Ljubljani pretrpi Peter mnogo zlega in le malo dobrega. Trdna vera v božjo pomoč in ljubezen do matere mu dajeta pogum, da vztraja, da ne obupa, da se drži dobrih

naukov, katere je slišal od dobre svoje mamice. Za časa šolanja nalezal je Peter hudo bolezen, katera ga je kmalu potem, ko je dosegel zaželjeni cilj pahnila v rani grob. — Naša sodba o tej povesti je na kratko ta: Kdor hoče svojim otrokom poučnega in zabavnega berila omisliti, naj kupi to izbornó delce.

(Tatvina.) Iz Preserja se nam piše z dne 28. maja: V tukajšnji vasi Prevolje bili so v noči od 26. do 27. t. m. posestniku Duču iz hleva ukradeni trije konji, vredni kakih 400 gld. Spoznalo se je na blatnej poti, da so jih tatovi odgnali v gozd — bržkone proti kočevski meji! Splošno se sodi, da so ta predrzni čin izvršili cigani, kateri so v Vrhniskem okraju že večkrat poskušali svojo srečo, kar se jim je tudi pred nekaj leti popolnoma posrečilo tako, da dotični posestnik ni več videl svojih lepih konj. Žandarmerija je takoj včeraj zjutraj jela zasledovati in je ukradene konje dobila v gozdu blizu Kožljeka pri Cerknici, o tatovih pa ni nikacega sledu.

(Sodišče v Kobaridu.) Deželni zbor Goriški je pritrtil želji Kobaridcev in drugih prosilcev, da se naj ustanovita okrajno sodišče in davkarija v Kobaridu na Goriškem in vsled tega se utegne ta ustanovitev skoraj uresničiti.

(Gunduličeva slavnost v Dubrovniku.) V Dubrovniku v Dalmaciji razkril se bode dné 26. junija spomenik jednega največjih slovanskih pesnikov, Ivana Gunduliča. Te slavnosti se ne bodo udeležili samo dalmatinski Slovani, ampak tudi drugi, zlasti Hrvati iz kraljevine Srbije in Slovenci.

(Novoga denarja) je prišlo v promet do konca maja meseca: 74 milijonov kron v zlatih po 20 k., nad 12 milijonov srebrnih kron, 3 $\frac{1}{2}$ milijona kron v komadih po 20 vinarjev, nad 1 milijon kron v komadih po 10 vinarjev, $\frac{1}{4}$ milijona kron v komadih po 2 vin., in 140.000 kron v komadih po 1 vinar. Skupaj se je toraj dozdej izdalo za 91 milijonov kron novega denarja. Letošnje leto ima Dunajska peneznica izdati 218 milijonov kron, kar se bode tudi zgodilo do konca leta.

(Pojasnilo.) V zadnji številki „Rodoljuba“ priobčili smo izviren dopis iz Ilirske Bistrice, v katerem se ondotnemu okrožnemu zdravniku gosp. dru. Dušanu Perišiću nekako očita, da nima v svoji hišni apoteki vseh potrebnih zdravil. Kakor se nam s poklicane strani naznanja, je bilo to dopisnikovo očitjanje popolnoma neosnovano, ker ima gosp. dr. Perišić v svoji hišni apoteki vsa predpisana zdravila. Toliko v pojasnilo.

Razne vesti.

(Tatvina v cerkvi v Želimljah.) Te dni stal je pred porotniki 51 let stari postopač Gregor Žirovnik, rojen v Kresnicah, pristojen v Rafalč v kamniškem okraju. Glasom poročila ondotnega županstva je zatoženec sin jednega zadnjih rokovnjačev. Vse njegovo življenje, posebno od 20. leta sem je samo vrsta tatvin; v vsem tem času je le malo mesecev dihal prosti zrak. Žirovnik je

kradel na Bavarskem, na Tirolskem, na Štajerskem in na Kranjskem in bil že zaradi tatvine, goljufije, spolnega posiljenja, cerkvenega ropu itd. kaznovan in sicer v raznih krajih. Dne 20. aprila t. l. bila je iz zakristije nezaprte cerkve v Želimljah ukradena iz tabernakelna monštranca, kelih, patena, ciborij, humerale in poleg tega preproga pri spovednici, v katero je tat ukradeno blago zavil. V

monštranci in ciboriji so bile blagoslovljene hostije; kam so prišle, ni bilo dognati. Drugi dan sta na poti iz Šturij v Sežano zapazila dva žandarja moža, ki je pred njima bežal čez njive proti logu. Žandarja sta tekla za njim in ga zasačila. Pri njem sta našla nekaj biserjev. Žirovnik je rekel, da je ta kamena v Trstu kupil. Drugi dan pa je prinesel poljski čuvaj monštranco in ciborij, zaviti v preprogo izpred spovednice. Našel je ta zveženj na istem mestu, kjer so žandarji zatoženca prijeli. Žirovnik je pri obravnavi vse odločno tajil. Porotniki so stavljeni jim vprašanja, da je Žirovnik kralj v Želimejski cerkvi, da je tat iz navade in vlačugar, jednoglasno potrdili. Sodišče je obsodilo Gregorja Žirovnika na osem let težke ječe, poostreno vsak mesec s postom, ter izreklo, da je obsojenca po prestani kazni oddati v posilno delavnico. —

(Savski most pri Smledniku) se je v sredo, dne 14. t. m., ob 3. uri popoldne cerkveno blagoslovil in potem za promet slovesno odprl.

(Zdravstveno stanje.) V Idriji razširja se zopet hripa, ki je prenehala za skoro dva meseca. Zdaj pa se je zopet povrnila precej intenzivno in je zbolelo v poslednjem času kakih 100 oseb naglo zaporedoma. Tudi za abdominalnim tifuzom zbolele so štiri osebe, izmed katerih je jedna ženska umrla.

(Samomor.) Dne 27. m. m. našli so v Kamniški okolici v gozdu obešenega 37letnega Janeza Kosišo, gostaskega sina iz Godiča. Ker se ni našlo na mrtvecu nikakoršno poškodovanje, se sodi, da si je sam vzel življenje.

(Turki na Notranjskem.) Ako bi ne vedeli, da prebivajo na Notranjskem samo trdi Slovenci, bi skoro mislili, da je tam kaka turška naselbina, kajti to, kar se nam poroča iz Loža, je tako turško, da bi tega skoraj ne verjeli. Naznanja se nam, da je neki 70letni mož K. prodal nekemu oženjenemu prijatelju S. — svojo 55 letno ženo in sicer za kupno ceno sto goldinarjev. Moža sta si segla v roko in kupec je odštel prodajalcu koj 50 gld., ostali znesek pa se zavezal poravnati, čim mu prodajalec „prižene“ kupljeno ženo. Kupčija se ni dognala, kajti ženi — prodajalčeva in kupčeva — sta se neki grdo stepli in potem zapustili svoja moža, katera sta se vrh tega imela tudi pred sodiščem zagovarjati. —

(Požar v cerkvi.) Minoli teden nastal je v zakristiji župne cerkve v Bohinjski Bistrici ogenj, ki je uničil več cerkvene oprave in vrednosti 700 gld. Ker se je ogenj kmalu zapazil, posrečilo se je, omejiti ga na zakristijo in zabraniti večjo škodo.

(Hiša v zraku.) Na razstavi v Antwerpenu videti bo hišo, katera bo plavala v zraku. Načrte je napravil ruski inženjer Tobijsky. Hiša bo stala na podlogi, narejeni iz bambusa, jekla in aluminija, v zraku pa jo bodo držali baloni in sicer 500 metrov nad zemljo. Da bi veter ne odnesel te hiše, privezana bo na močno vrv. Dva majhna balona vozila bodeta radovedneže z zemlje v to hišo, v kateri bo nameščena gostilna. Ker se plin

iz balonov neprestano gubi, naredila se bo posebna priprava za njega nadomeščanje.

(Strahovit požar) zanetli so razbojniki v Ramli v Indiji. Užgali so ondoto leseno gledališče. Ogenj se je hitro razširil in pod gledališkimi razvalinami pokopal nad 2000 oseb. Upepelil je mesto in dve najbližji vasi. Razbojniki so splošno zbežnost porabili, da so opleni mesto in odvedli 40 žen in deklet.

(Pet goldinarjev zapustila cesarju.) V Mostah v Kamniškem okraji umrla je lansko jesen gostija Urša Keržel, ki je zapustila pet goldinarjev cesarju. Nj. Vel. je blagoizvolilo vzprejeti to dedščino ter odredilo, da se izroči najvišji zasobni blagajnici.

(Konec morske bolezni.) Neki francoski učenjak je iznašel sredstvo proti morski bolezni, katero se imenuje „pelagine“. Kakor se poroča, je neki francoski zdravnik poskusil to sredstvo, ko se je vozil iz New-Jorka v Havre in dosegel take uspehe, da so bili vsi presenečeni. Vsi bolniki so ozdravili v najkrajšem času povprek v poldrugi uri do dveh ur, ko so zaužili zdravilo „pelagine.“

(Eksplodija smodnika.) V Kirnu v koblenškem okraji na Nemškem eksplodiral je voz poln smodnika, ravno v sredini mesta. Dve osebi sta bili ubiti, tri teško ranjene, deset pa lahko. Kakih 300 hiš je manj ali več poškodovanih.

(Obsojen sodnik.) Okrožno sodišče v Riedu je obsodilo bivšega okrajnega sodnika v Mattinghofenu, Hugona Burgerja, radi poneverjenja uradnih denarjev v znesku 48.000 gld. na — tri leta zopora.

(Odličen morilec.) Jeden najimovitejših poljskih posestnikov v okolici Varšavski, grof Zehokowski zaljubil se je svoj čas v neko 16letno deklico. Dasi deklice ni bilo imovito, ustavljali so stariši zvezo mej njihovo hčerjo in grofom, na kar sta zaljubljenca sklenila pobeči. Dne 29. maja odpravila sta se grof in deklica na koločvor, da se odpeljeta v Pariz. Roditelja dekletova sta ubežnika dohitela, a grof se ju je hotel siloma ubraniti ter jel iz revolverja streljati. Očeta dekletovega zadel je v prsi, mater je dvakrat ranil, razen njiju pa še več drugih oseb poškodil. Redarji so od ljubezni besnega plemiča le z naporom vseh sil mogli ukrotiti in ga odpeljati v zapor.

(Velika železniška nesreča) se je pripetila blizu Tyronea v Pensylvaniji. Železniški vlak, v katerem se je vozila družba nekega cirkusa, skočil je s tira in padel navzdol z visocega nasipa. Vsi vozovi so bili zdobljeni, 5 ljudi ubitih in 15 ranjenih. Več levov in tigrov pobegnilo je iz razdrobljenih kletk ter se klatilo po okolici v velik strah prebivalcem. Konečno se je posrečilo zveri poloviti.

(Napolitanska pobožnost.) Razni listi poročajo o zanimivi dogodbi, ki se je primerila v nekem majhnem kraju blizu Neapolja. V dotični vasi bilo je proščenje. Ko je duhovnik odpel neko cerkveno pesem, bili so verniki tako ginjeni, da so začeli ploskati in zahtevati, naj se pesem ponavlja. Najbolj čudno pa je, da je duhovnik ustregel tej želji in še jedenkrat pel dotični slavospev.

Poučne stvari.

Navodilo, kadar kokošim podsajaš.

Ne daj jim valiti pred mesecem marcijem in ne po prvi polovici junija. — Jajca vzemi od najpridneje nesočih kokoši. — Vzemi jajca noseči kokoši kmalu iz gnezda. — Zapiši s svinčnikom na jajce, kedaj je izne-

seno. Jajca, ki so stara nad 14 dni, niso za valjenje. — Podsajena jajca naj bodo čista, drugače mlado ne dobi dovolj zraka in se zaduši. — Ne podsajaj jajec od kokoši, ki niso še leta stare. — Gnezdo kokle bodi v kakem mirnem kraju ter dajaj kokli blizu gnezda kje

jedi in pijače. Jed in pijača pa ne bodita preblizu gnezda, zato da se kokla k jedi gredé nekoliko ohladi. — Blizu gnezda kje natrosi peska, da se lahko v njem koplje. Devetnajsti dan premeni nasteljo v gnezdu s svežo, in sicer ob času, ko kokla popusti gnezdo zaradi jedi

Breskve v vinogradih.

Naše navadne breskve so večidel majhne in malo ukusne. Zorijo tudi še le meseca septembra, torej ob času, ko so že zrele slastne češplje, ki so v tej dobi najbolj priljubljeno sadje, izvzemši grozdja, če je že zrelo. Ko bi pa po naših vinogradih, katere proti prej ali slej uničiti trtna uš, začeli saditi zgodnje in dobre vrste breskev, ki zoré že meseca julija, ko ni nič češpelj niti grozdja, sigurno bi jih lahko spečavali za drag denar in breskve bi nam lahko dajale lep dohodek. Izkušeni vinogradniki nam trdijo, da je pridelovanje zgodnjih in finih breskev zelo priporočljivo.

Kako se izboljša žarkavo surovo maslo.

Žarkavo ali žaltavo surovo maslo moramo v ta namen prav dobro zgnesti v svežem mleku, potem pa še izprati v vodi in nasoliti. Maslena kislina, ki dela surovo maslo žaltavo, se namreč raztopi v svežem mleku. V maslu zaostalo mleko se pa odstrani z izpiranjem masla v vodi. Na ta način postane maslo zopet ukusno in zdravo.

Kdaj se konji snažijo.

Konje za delo je najbolje zvečer češati (štrgljati), zjutraj pa krtačiti. Pri tem postopanju so konji po noči zelo mirni in se mnogo redkeje prehladijo. Vsled štrgljanja je koža razdražena in se konj mnogo hitreje prehladi, ako iz gorkega hleva pride na mrzel zrak. Ako pa se konj štrglja že zvečer, razdraženost kože čez noč preneha in ni tako nevarno, ako pride konj zjutraj iz gorkote na mrzloto.

Loterijske srečke.

Brno, dné 7. junija:	28, 55, 75, 19, 43.
Gradec, dné 3. junija:	72, 48, 17, 24, 75.
Praga, dné 14. junija:	5, 74, 76, 51, 80.
Trst, dné 10. junija:	88, 32, 52, 26, 27.
Linc, dné 10. junija:	57, 58, 2, 71, 90.

Tržne cene v Ljubljani

дне 14. junija t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	50	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, "	6	85	Surovo maslo, "	—	82
Ječmen, "	6	—	Jajce, jedno	—	02
Oves, "	7	15	Mleko, liter	—	8
Ajda, "	5	57	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, "	4	41	Telečje	—	38
Koruza, "	6	39	Svinjsko	—	46
Krompir, "	4	20	Koštrunovo	—	40
Leča, "	14	—	Pišanec	—	45
Grah, "	14	—	Golob	—	20
Fižol, "	10	—	Seno, 100 kilo	—	223
Maslo, kgr.	95	—	Slama, "	—	205
Mast, "	66	—	Drva trda, 4 metr.	—	7
Špeh frišen	54	—	" mehka, 4 "	—	5

Mala oznanila.

Vsaka beseda 2 kr.

Valentin Zarnika zbrani spisi, nevezani 60 kr., po pošti 70 kr.

Josip Jurčiča zbrani spisi, nevezani zvezek 60 kr., lepo vezan 1.— gld., po pošti 10 kr. več. Dosedaj je izšlo 10 zvezkov.

Kuverte s firmo (naslovyom), račune itd. zvršuje po nizki ceni "Národná Tiskarna" v Ljubljani.

Dober in trajen zaslužek dobe osebe, katere pridejo mnogo v dotiko z občinstvom.

Zaupni mož v vsakej fari.

Velevažno, čez četrto stoletja obstoječe, povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje uživajoče domače **denarstveno podjetje** (poroštveni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), čegar glavni sedež je na Dunaji, koje je cesarsko kraljevo privilegirano ter je pod vrhovnim nadzorstvom visoke c. kr. državne vlade in čegar vsestransko priznano blagonsno delovanje se razteza po vseh pokrajinah naše avstrijske domovine, pooblašča v vsakej fari po jednega **zaupnega moža** z nalogo, pospeševati večje razširjenje tega podjetja v dotičnem kraju.

Razumne, čislane in v denarstvenem obziru popolno zaupanje uživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rastoči postranski zaslužek za mnogo let, blagovolijo naj pod znamko „201.191, Graz postlagernd“ več poizvedeti. (18-5)

J. Kunčič

izdelovatelj soda-vode

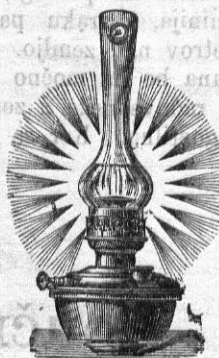
v Ljubljani,
v Križevniških ulicah št. 10
filijalka v Lescah, Bled,

priporoča čast. p. n. občinstvu in gospodom gostilničarjem svojo dobro izdelovalnico dobre, zdrave, ukusne soda-vode.

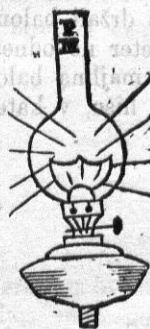
Zunanja naročila izvršujejo se točno. (16-11)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (6-12)

priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo lestenecv, oljnatih podob, zreal, kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete n. pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice i prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

A. Schäffer

rokovičar in obvezarijar
Kongresni trg 7. **Ljubljana** Kongresni trg 7.
Velika zaloga vseh
kirurgičnih obvez in kilnih pasov.
Velika izbira in zaloga vsakovrstnih rokovic
iz c. kr. pr. dvorne tovarne J. E. Zacharia na Du-
naji; zavratnikov, manšet, angleških in fran-
coskih dišav, modercev itd. (4-12)

Brata Eberl

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.
Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.
Tovarna za oljnate barve, lak in pókost.
Glavni zastop
Bartholijevega originalnega karbolineja
Maščoba za konjska kopita in usnje. (5-12)

Zobni zdravnik

SCHWEIGER

stanuje v

hótelu „Pri Maliči“

II. nadstropje, št. 25-26.

Ordinuje vsak dan od 9.-12. ure dopoldne in od
2.-5. ure popoldne. (2-12)

Ob nedeljah in praznikih od polu 10. do polu 1. ure.

Najnovejše zobe, zobovja in plombiranje.

J. Traun v Ljubljani

mehanični mlin, tovarna ješprenjôka in jesiha,
trgovina s špecerijo, žganjem, žitom, pridelki
in drvami

priporoča veliko zalogo svojih izdelkov:

pšenično, ajdovo, rženo in koruzno moko,
ješprenj, ješprenjek in pšeno, najmočnejši in
najokusnejši vinski kis in kisov cvet. Priporoča tudi
špecerijsko blago, žganje, špirit, suhe in olj-
nate barve. Kupuje vse domače pridelke in pri-
poroča mnogovrstna, zanesljivo kaljiva semena. Ži-
vinorejcem priporočam zadnja moka za živino, ker
je ceneji in izdatnejši kot druga sredstva. (3-12)

Zunanja naročila se hitro in natančno izvrše.

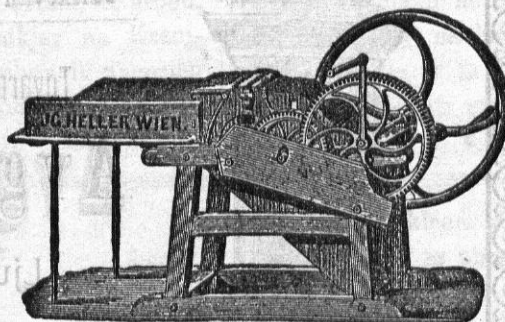
Jurčiča zbrani spisi

XI. zvezek

dobiva se v „Narodni Tiskarni“, pri Ant. Zagor-
janu in v vseh knjigarnah.

Cena. nevezanemu izvodu 60 kr., vezanemu 1 gld.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito
rezalnice za krmo
samodelujoče
aparate proti peronosperi
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v
obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo
razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastoj in
(468-8) poštne prosto. (17-7)

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Ign. Faschinga udove

ključavničarnica v Ljubljani, Suknarske ulice šte. 3

priporoča bogato svojo zalogo **štedljivih ognjišč** solidnega dela po najnižjih cenah in vsprejema tudi vsakovrstna **stavbinska dela.** (7-12)

Zunanja naročila izvršujejo se točno.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na Starem trgu št. 1, nasproti železnemu mostu.

Ta se dobivajo vsake vrste kmetijski stroji, kakor tudi blagajnice, varne pred tatom in ognjem. P. n. gospodinjnam, šiviljam krojačem in čevljarjem priporočam svoje izvrstne

šivalne stroje

mного ceneje, nego drugod za katere tudi 5 let jamčim (garantiram). (8-12)

Popravila izvršujejo se pri meni točno in po ceni.

Karol C. Holzer

Ljubljana, Dunajska cesta

(12-12)

zaloga

špirta, žganja, specerijskega blaga in barv.

(13-12)

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

Skrbno izdelovanje

Adolf Hauptmann

tovarna (9-12)

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

v Ljubljani, ob vogalu Resljeve ceste št. 41 v lastni hiši in filijala: Slonove ulice št. 10-12.

„NARODNA TISKARNA“

priporoča po nizkeje ceni

VIZITNICE

v elegantnej obliki.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (14-12)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljava opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.